

Neher, Clark D. (ed.) *Modern Thai Politics from Village to Nation*.
Cambridge, Mass., Schenkman Pub., 1976. 487 pp.

หนังสือเล่มนี้เป็นผลงานของนักการศึกษาทางด้านการเมืองและการปกครองทั้งของ
ไทยและต่างประเทศ ได้ร่วมกันให้ข้อคิดเห็นและผลงานวิจัยในต่าง ๆ เกี่ยวกับการเมือง
ของประเทศไทย โดยมี Clark Neher ผู้ซึ่งสนใจศึกษาเรื่องเมืองไทยมาเป็นเวลาเกือบ 30 ปี
เป็นบรรณาธิการ บรรณาธิการเองก็ได้ปวารณาไว้ในหนังสือว่าไม่ค่อยสบายใจนักที่จะตีแผ่เกี่ยว
กับการเมืองของไทย

Neher ได้จัดกลุ่มเรื่องราวทั้งหมดออกเป็น 5 ตอนด้วยกัน และในแต่ละตอนได้
มีบทนำอธิบายเรื่องเบื้องต้นเป็นพื้นฐานความรู้ที่จะศึกษารายละเอียดภายในบทต่าง ๆ ต่อไปได้
เป็นอย่างดี

ตอนที่ 1 เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นทางด้านการเมือง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 บทย่อย

บทที่ 1 เป็นพระนิพนธ์ของพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าธานีนิวัติ ซึ่งได้เล่าถึงการ
ปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย จนกระทั่งถึงสมัยการเปลี่ยนแปลง
การปกครอง พ.ศ. 2475

บทที่ 2 Akin Rabibhandana ได้อธิบายเรื่องลักษณะของสังคมไทยตั้งแต่สมัย
กรุงศรีอยุธยาจนถึงต้นสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เพื่อสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะ
สังคมไทยกับการปกครองในสมัยนั้น อันเป็นผลกระทบถึงการปกครองในสมัยปัจจุบัน

บทที่ 3 กล่าวถึงการปกครองในสมัยศตวรรษที่ 19 โดยตระกูลเพียงตระกูลเดียว
(one-family) สืบต่อกันมา โดย David K. Wyatt โดยยกเอาตระกูลพรหมมณเฑียรและตระกูล
บุญนาท เป็นตัวอย่างแสดงแผนภูมิประกอบ นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้อธิบายเพิ่มเติมถึงการ
ปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชกับบทบาทของสังคมไทยในสมัยศตวรรษที่ 19

บทที่ 4 ดร. ธวัช มกรพงศ์ ได้อธิบายถึงสาเหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงการปกครอง สมัย พ.ศ. 2475 โดยเริ่มตั้งแต่การปกครองโดยมีสภาที่ปรึกษาของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จนกระทั่งถึงพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าว่ามีวิธีดำเนินการอย่างไร มีผลดีผลเสียอย่างไรบ้าง

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองและสิ่งแวดล้อม เริ่มบทนำด้วยเรื่องภูมิประเทศ การศึกษา และวัฒนธรรมโดยทั่วไป แบ่งออกเป็น 5 บท คือ

บทที่ 1 Lucien M. Hanks อธิบายเรื่อง บุญบาศและอำนาจ โดยเล่าถึงอุปนิสัย ความเป็นอยู่ และประเพณีของคนไทยโยงมาถึงเรื่องการเมืองอำนาจของผู้บริหารอำเภอ ตำบล และความเคารพนับถือกันตามลำดับอาวุโส

บทที่ 2 Steven Piker ได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมของสังคมไทยในชนบท ซึ่งให้รายละเอียดในด้านการดำรงชีวิตของคนไทยในชนบทโดยมีความเชื่อถือทางเรื่องไสยศาสตร์ต่างๆ

บทที่ 3 ศึกษาเกี่ยวกับสังคมไทย โดย Jane Bunnag ผู้เขียนได้วิเคราะห์เกี่ยวกับคนไทยในชนบทที่มีความยึดมั่นในพุทธศาสนา เริ่มตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยรุ่น ไม่ว่าจะมียุทธการใดๆ ในชีวิตจะต้องมีพิธีทางศาสนา

บทที่ 4 Herbert Phillips ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกลักษณะกับลักษณะสังคมไทยในชนบท โดยเลือกหมู่บ้านบางชนเป็นกรณีตัวอย่าง

บทที่ 5 Donald Hindley ได้วิจารณ์ถึงบุคลิกลักษณะของคนไทยที่ไม่สนใจเกี่ยวกับเรื่องการเมือง นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงคอมมิวนิสต์ที่เข้ามาในประเทศไทย เพราะสาเหตุอะไรบ้าง

บทที่ 6 Hans - Dieter Evers อธิบายถึงสาเหตุที่พวกชนบทอพยพเข้ามาอยู่ในเมืองใหญ่ ทำให้เกิดสังคมกลุ่มใหม่ขึ้น ซึ่งอาจจะต้องลดการอพยพของคนกลุ่มนี้ให้น้อยลงเพื่อที่จะได้พัฒนาทางบ้านเศรษฐกิจและสังคมให้ดีขึ้น

ตอนที่ 3 เป็นตอนที่กล่าวถึง กระบวนการปกครองท้องถิ่น บทนำได้อธิบายเรื่องการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยอย่างย่อๆ เป็นความรู้ที่จะมีการอธิบายบทอื่นๆ ต่อไปอีก 4 บท คือ

บทที่ 1 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารส่วนท้องถิ่น โดย Charles F. Keyes ซึ่งได้วิจัยระบบการบริหาร ประชาชน และผู้บริหารในส่วนท้องถิ่นว่ามีประสิทธิภาพในการทำงานน้อย

บทที่ 2 Michael Moerman ได้วิจัยว่าด้วยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารระดับต่างๆ ตั้งแต่ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และนายอำเภอ โดยใช้หมู่บ้าน บ้านบึง ซึ่งอยู่ทางภาคเหนือของ ประเทศเป็นกรณีตัวอย่าง ผลปรากฏว่า การปกครองระดับหมู่บ้านนั้น หัวหน้ามีส่วนสำคัญ ในการประสานงานระหว่างประชาชน และระบบการปกครองเป็นอย่างดี

บทที่ 3 Stephen B. Yong วิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชากร ทางภาคเหนือ ว่ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองและการปกครองเพียงใด โดยโยงถึงลักษณะ ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจของประชากรเข้ามาพิจารณาด้วย

บทที่ 4 Herbert Rubin ให้รายละเอียดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ ชั้นผู้ใหญ่และผู้น้อยในชนบทภาคเหนือ พร้อมทั้งยกตัวอย่างผลดีที่ได้รับ คือ ความร่วมมือใน การปฏิบัติหน้าที่เพื่อพัฒนาประเทศด้วย

ตอนที่ 4 เกี่ยวกับเรื่องนโยบายการเมืองของประเทศ ได้อธิบายความรู้เบื้องต้นของฝ่ายบริหาร ประเทศ ฝ่ายนิติบัญญัติ พรรคการเมือง ทหาร ไว้ในบทนำ และมีบทอื่นๆ อีก 5 บท

บทที่ 1 เขียนโดย David Wilson อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของ คนไทยกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองว่าเป็นลักษณะใด

บทที่ 2 James Scott ได้กล่าวถึงการคอร์รัปชันในประเทศ โดยเหตุที่ข้าราชการ ยึดถือเอาประโยชน์ส่วนตัวเป็นใหญ่ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อมีการกระทำผิดของ ข้าราชการ

บทที่ 3 บรรณาธิการได้อธิบายถึงรัฐธรรมนูญและการเลือกตั้งในประเทศ โดย ได้เล่าถึงการร่างรัฐธรรมนูญ และการเลือกตั้งบางสมัย

บทที่ 4 William J. Siffin ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของข้าราชการ ซึ่งเป็นเรื่อง สำคัญอันค้ำแรกของระบบบริหารประเทศ ผู้เขียนพิสูจน์ว่าระบบราชการไทยไม่สามารถจะ

วิเคราะห์โดยใช้ทวิแบบของตะวันตกได้ แต่ Siffin เห็นว่า ข้าราชการไทยมีระบบสังคมแบบมีระดับชั้นเป็นกันเองและไว้ใจกัน เป็นสิ่งที่ทำกันมาเป็นเวลานาน และเป็นประโยชน์มาก

บทที่ 5 Fred Riggs อธิบายถึงข้าราชการมีความจำเป็นที่จะต้องเป็นอิสระ ไม่ให้สถาบันอื่น ๆ เช่น สภาผู้แทนราษฎร พรรคการเมือง กลุ่มคนที่เกี่ยวข้อง มามีอำนาจเหนือการที่อำนาจหน้าที่ของข้าราชการเป็นอิสระนั้นจะเป็นส่วนสำคัญ

ตอนที่ 5 เป็นตอนสุดท้าย และเป็นตอนสรุปซึ่งแบ่งออกเป็น 3 บท สรุปผลการวิเคราะห์ผลงานของนักวิชาการชาวตะวันตก โดย จูรี นามศิริชัย และ วิชรัตน์ วิจิตรวาทการ Herbert P. Phillips ได้กล่าวถึงนักเขียนและนักวิจัยในแง่ความรู้ และการศึกษาเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับประเทศไทย และ Lauriston Sharp เป็นผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับเมืองไทยมาเกือบ 30 ปี ได้ช่วยให้ข้อเสนอนี้และอันน่าจะเชื่อถือได้ แก่ผู้ที่ศึกษาเรื่องเมืองไทยในอนาคตไว้ด้วย

หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือเกี่ยวกับประเทศไทย โดยเน้นหนักไปในเรื่อง ประวัติความเป็นมาของการเมืองและการปกครองตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ตามลำดับขั้นตอน พร้อมทั้งโยงเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นผลสืบเนื่องทำให้เกิดผลสะท้อนต่างๆ เช่น ลักษณะ อุปนิสัย สังคมและสิ่งแวดล้อมของไทยมาวิเคราะห์

สำหรับผู้เขียนแต่ละท่านไม่ว่าจะเป็นชาวไทย หรือชาวต่างประเทศ นับได้ว่าเป็นผู้ที่ได้สละเวลาศึกษาค้นคว้า และวิจัย เกี่ยวกับประเทศไทยเป็นเวลานาน และมีบทความเกี่ยวกับประเทศไทยมาไม่น้อย จึงเป็นที่เชื่อได้ว่า ข้อเท็จจริงในหนังสือเล่มนี้เป็นสิ่งที่ควรจะศึกษาและเชื่อถือได้ และทำให้ผู้อ่านเข้าใจสังคมไทยได้อย่างชัดเจน.

กมลารุ่งอุทัย